№ 189 ՈՒՐԲԱԹ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍԻ

1915
ՔԱՌԱՍՈՒՆՉՈՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՈՒՐԲԱԹ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍԻ № 189

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 բուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 բուբլի. ամսական 85 կոպ.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Соломоновская ул., № 21.

Tiflis, Rédaction „Mschak"
Խմբագրատան տէլէֆօն № 2—53.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 20—10 կոպ.

Ցպարանի տէլէֆօն № 67.

ՄՇԱԿ

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ».

TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել՝ I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պատիւ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կոպէկ։

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Վիրաւորներին խնամող Քաղաքային Գործադիր Յանձնաժողովը

հրաւիրում է այն անձերին, որոնք կը կամենան լազարէթների կարիքների համար մատակարարել՝

1) Կաշուէ տաշիլներ՝	300 զոյգ.	8) Անձեռոցիկներ՝	2000 հատ.
2) Մթերեղէնի քսակներ՝	500 հատ.	9) Բժշկական ֆէսեր՝	500 հատ.
3) Բարձեր՝ փետուրից՝	1500 հատ.	10) Կօշիկներ՝	500 հատ.
4) Ծառայողների բլուզներ՝	1500 հատ.	11) Խոհարար. կուրտկաներ՝	200 հատ.
5) » զգեստներ՝	1500 հատ.	12) Զեռնափայտեր՝	250 հատ.
6) Փոշի մաքր. փայտներ՝	1000 հատ.	13) Անդամահատական գաւաններ՝	100 հատ.
7) Օֆիցի՛ր. սաւաններ՝	500 հատ.		

Յայտարարութիւնները պիտի ներկայացնել Տնտեսական Ենթ. յանձնաժողովի նախագահ Ս. Ա. Սալխանեանին (Սօլոլակայա, № 8) հինգ օրվայ ընթացքում, մատանշելով՝ թէ ինչպիսի առարկաներ կուզեն մատակարարել, դրանց տրամէջը, յատկութիւնը և մատակարարման ժամանակամիջոցը։

Առարկաների նմուշները կարելի է տեսնել Քաղաքների Միութեան պահեստում, Գանձակայա փող., տ. Մանթաշեանի։ առ. (օ. մ.) 594. 2—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՊՐԱՎԱՆ

Սրանով յայտնում է տեղահան արված խեղդադամ, վիրաւոր և հիւանդ զինուորներին, նոյնպէս և տեղահանութիւնից յետոյ ապատ արձակվածներին, որ նրանք հրաւիրվում են խնդիր ներկայացնել Քաղաքային Ուպրավային (I բաժանմունք) իրանց օրական թոշակ չստանալու մասին, համաձայն յունիսի 11-ին 1915 թ. Բարձրագոյն հաստատած Զինուորական Խորհրդի կանոնադրութեան, որով որոշված է պատերազմական ժամանակ իւրաքանչիւր ընտանեկան թոշակ 25 կոպ.։

I. 1) Տեղահան արված խեղդադամ, վիրաւոր և հիւանդ զինուորներին, որոնք թոշակագրում և միանուագ նպաստ ստանալու կանոններ՝ 819, 821 և 822-րդ յօդ. համաձայն (Օրէնսդրքի III հ., 1913 թ.) քննութեան ենթարկվելով՝ ճանաչված են աշխատելու ընդունակութիւնից զուրկ և համարված են ազատ, մինչև որ զօրաւոր և քաղաքային զինուորական ատեանների վճռով նրանց իրաւունք կը տրվի կենսաթոշակ ստանալու։

2) Տեղահան արված զինուորներին, որոնք ազատ են արձակված, սակայն չեն ենթարկվել քննութեան համաձայն 919, 821 և 822-րդ յօդ., և հետևաբար չի որոշված նրանց աշխատանքի անընդունակ լինելը, կամ եթէ ենթարկվել են, սակայն իրանց վաւերական թոշակ միայն այն դէպքում, եթէ զինուորական ատեանի կողմից նրանց իրաւունք է տրված կենսաթոշակ ստանալու։

3) Այն զինուորներին, որոնք տեղահանութիւնից յետոյ՝ հիւանդութեան պատճառով՝ ազատ են արձակված 6 ամսից մինչև 1 տարի ժամանակով։ Այդպիսիները թոշակ ստանում են մինչև նորից զինուորական ծառայութեան կոչվելը։

II. Զինուորական խորհրդի նոյն կանոնադրութեամբ որոշված է, որ այն զինուորները, որոնք ազատ են արձակված, սակայն քննութեան չեն ենթարկված 819, 821 և 822 դդ յօդ. համաձայն՝ որպէս աշխատանքի ընդունակներ, կամ թէ զինուորական ծառայութիւնից անկախ՝ իրաւական հիւանդութեան պատճառով են ազատ արձակված, օրական թոշակ չեն ստանում։

III. Այն զինուորները, որոնք նշանակված են 2 դդ կէտում (I), պարտաւոր են մի ամսվայ ընթացքում, այն է՝ այն օրվանից սկսած, երբ սկսել են օրական թոշակ ստանալ զինուորական ատեանի համաձայն, միջնորդութիւն յարուցել զինուորական ատեանի առաջ՝ իրանց քննութեան ենթարկվելու՝ աշխատանքի անընդունակ ճանաչելու և կենսաթոշակ տալու համար։ Այն զինուորների համար, որոնք հայրենիք են մեկնել Զինուորական Խորհրդի կանոնադրութիւնը յունիսի 11-ից 1915 թ. տեղում ստանալուց առաջ, յիշեալ միամսեայ ժամանակամիջոցը հաշվում է այն օրից, երբ ստացվել է յիշեալ կանոնադրութիւնը։ Նրանք, որոնք յիշեալ ժամանակամիջոցում մերժողական են յայտնել կենսաթոշակ ստանալու իրաւունքից՝ թոշակ չեն ստանում։

Թիֆլիս քաղաքում զինուորներին խնամող գործակալութեան կառավարիչ՝ Ուպրավայի անդամ՝ Մ. Ն. Ամբարձումեան
Քարտուղար՝ Լ. Ա. Տէր-Մինասեան
593. 1—1
առ.

Կայսերական թատրոնների նախկին արտիստ և երգեցողութեան ուսուցիչ

ՊԵՏՐՕԳՐԱԴՈՒՄ

Բ. Բ. ԱՄԻՐՋԱՆ

ՏԱԼԻՍ Է ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ
(ՁԵՌՆՏՈՒ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐՈՎ)

Ձայնի կանոնաւորումն և ուղղումն, նոյնպէս և զարգացումն ձայնի, լսողութեան, շնչառութեան և ըմբռնման։ Օպերային և համերգային ըստ էության գեղարուեստական դասաւանութիւն։ Անսամբլ։
Ընդունելութիւնը՝ մօր մահվան պատճառով՝ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՑ, բացի տօն օրերից, ժամը 10—3-ը և 5—7-ը։
Հասցէն՝ Միխայլովսկի պր. № 23, սեփ. տուն
553. 6—5
աստ. (օ. մ.)

Ա. ԵՍԱՅԵԱՆԻ ԸՆՏԱՆԻՔԸ ՈՐՈՆՈՒՄ Է

Երկու փոքրանասակ գիշերօթիկ աշակերտ (ՆԱԽԼԷԲՆԻԿՆԵՐ)
Դիմել՝ «Մշակի» խմբագրութիւն կամ բնակարանի հասցէով՝ Զերբէզօվսկայա փող. 3.
588. 3—1
առ.

Թեոլիցի համալսարանի
ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ

ԿԻՐՔԻՆ հիւանդութիւնների ընդունելութիւն. առանձնապէս կրծքի, թոքերի, ԹՈՔԱՖՏԻ և սրտի. բժշկութիւն նաև խառն ՏՈՒՌԵՐԳՈՒԼԻՆՆԵՐՈՎ, արհեստական ՆԷՎՐՈՏՈՐԱԿՈՎ։ Թոքերի և սրտի, նաև ուրիշ օրգանների քննութիւնը և լուսանկարելը լուսաւորված ՖՈՒՏԳԻՆԵՆՆ ՀԱՆԹԱՓՇԵԹՆԵՐՈՎ։ Ամեն օր՝ 9—1 ժամ. ցերեկ. և 5—7 ժամ. երեկոյեան։ ՀՐԱՒՈՒՐՆԵՐԻՆ առ. ժ. 9—10 ՀՐԻ։ Бебутовская, 23. тел. 7—29
աստ. (ա. օ.) 504. 100—24

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ ԵՒ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻԱ
ԿԷՕՆՃԵԱՆ ԱՄՈՒՍԻՆՆԵՐԻ

Պօմբ—ոսկուց, արծաթից, ֆարֆորից և այլն։ Ամամի հեռացումը առանց ցաւի։ Արհեստական ատամները ոսկուց (առանց բիմբի) և կաուչուկից՝ կատարելագործված մեթոդով։
Ընդուն. 10—2 առաւ. 4—7 երեկ. Լիրմօնտովսկայա փողոց № 1. Մուտքը պէրէուլկից։
(ա. օ.) աստ. 515. 100—15

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 1-Ի Ց ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՐՎԱՅ ՎԵՐՋԸ 4 ՐՈՒԲԼԻ

Բաժանորդագրութիւն ընդունվում է իւրաքանչիւր ամսի 1-ից սկսած։

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաև հին հասցէն և 40 կ. նամակագրոշմ։ Հին ՀԱՍՑԷՆ և 40 կ. չուղարկողների խընդիրները՝ հասցէն փոխելու վերաբերմամբ՝ ԿԸ ԹՈՂՆՎԵՆ ԱՆՀԵՏԵՒԱՆՔ։

ԳԻՄՆԱԶԻՕՆ Կ. ԼԻՍԻՑԵԱՆԻ

պետական կլասիքական գիմնազիօնների դասընթացով և իրաւունքներով։ Տղաների և աղջիկների միատեղ ուսուցում։

Բացվում է V դասարան։ Վերաքննութիւններն սկսվում են օգոստոսի 25-ից, ընդունելութեան քննութիւնները՝ օգոստոսի 28-ից, պարապմունքները սեպտեմբերի 2-ից։ Ուսման վարձը բոլոր դասարաններում աւելացված է 10 ր.։ Սերգէյեան փ. ս. տ. № 20։
առ. (կ. չ. ու.) 563. 4—4

ԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ռտիշչևսկայա 13, տէլէֆօն 4—21.

Ընդունելութիւն թէ կանացի և թէ տղամարդ, նոյնպէս և վիրաբուժական կարգը ունեցող մնայուն (ստացիոնարը) հիւանդների (բացի վարակիչ և հոգեկան հիւանդութիւններից) վաղօրօք գրվելու պայմանով։
Ընդունելութիւն՝ կանացի հիւանդ. ամեն օր՝ ժ. 11—12 առ.։

Հիւանդանոցի բժիշկները

Ա. Ա. Ցարոլիթինեան
Ե. Ե. Վեսելօ լզօրով
Վ. Ա. Զակրժեվսկի
Ի. Գ. Կալամկարեան
Ա. Ա. Նօվիցկիյ
Գ. Ե. Տէր-Ներսէսեան
Ա. Ռ. Փիշէր
Ս. Գ. Շահպարոնեանց
(չ. ու կ.) առ 970. 100—80

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Բաց նամակներ ոկսարեով

1) **Փարամազի** (Մատթէոս Սարգսեան) (Հնչակեան նշանաւոր գործիչ, կախված Կ. Պոլսում 2 յունիսի 1915 թ)։ Գինը 10 կ.։

2) **Ս. Սապահ - Գիւլեսանի** (Հռչակաւոր հոգեոր-գրագէտ, խմբագիր «ՀՆՉԱԿԻ»)։ Գինը 10 կ.։

Հատավաճառ Թիֆլիսում՝ Головинскій проспектъ, табачный магазинъ «Прогресъ», подъ Тифлисск. собраніемъ.

Մեծաքանակ գնողները պիտի դիմեն՝ Тифлисъ, 2-ой Красногорскій тупикъ № 1. Артемію Гаспаріану.

Հեռագրեցէք լոյս կը տեսնեն նաև միւս հեղինակաւոր գրքերի և ակնառու գործիչների բացիկները։ առ. 581. 2—2

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱԿՏ

Կայսերական հրովարտակները, որոնք հրատարակվեցին երէկ և տպված են «Մշակի» երէկվայ համարում, պէտք է համարել պատմական խոշոր ակտ։

Թագաւոր Կայսրը, որ Բարձրագոյն Հրամանատարն է Ռուսաստանի բոլոր ցամաքային և ծովային զօրութիւնների, այժմ ինքն է ստանձնում անձամբ գերագոյն հրամանատարութիւնը, գլուխ է կանգնում ռուսական պանծալի բանակի և դրանով ներշնչում է նոր ոյժ, նոր խրախոյս և ոգևորութիւն զինուորներին այն բոպէին, երբ այդ ոգևորութիւնն այնքան անհրաժեշտ է, քանի որ թշնամին այնքան խորն է մտել հայրենիքի սահմանները։

Թագաւոր Կայսրի անձամբ զօրքին գլուխ կանգնելը՝ ապացոյց է, որ համայն Ռուսաստանը, մի սիրտ և մի հոգի եղած, հանդէս է գալիս յանդուգն թշնամու դէմ և պատրաստվում է կռուել մինչև վերջը, մինչև վերջնական յաղթութիւնը, մինչև որ այդ թշնամին արտաքսվի հայրենիքի սահմաններից։

Եւ այն բոպէին, երբ ռուս ազգը իր զանազան հասարակական և ազգային օրգանների միջոցով իր տենչանքն է յայտնում իր Ցարին՝ ունենալու հզօր, հասարակութեան վստահութիւնը վայելող և միաբան կառավարութիւն, երբ Ցարը Ինքն Իր ողորմած պատասխանհեռագրով, ուղղված Մոսկվայի քաղաքագլխին, յայտնում է, որ այժմ, երբ բոլոր ոյժերը պէտք է ուղղված լինեն դէպի մի նպատակ—թշնամուն յաղթահարելը, անհրաժեշտ է միութիւնը Ցարի և Նրա կառավարութեան՝ ժողովրդի հետ, այդ բոպէին Ցարը գալիս է անձամբ առաջնորդելու բանակը դէպի պատերազմ և դրանով աւելի սերտ զօդելու, շաղկապելու Գահը ժողովրդի հետ։

Այսօր, երբ Ցարը Ինքն է անձամբ ղեկավարելու զօրքը դէպի յաղթութիւն, պէտք է հաւատալ և յուսալ, որ մեր հայրենիքը կը յաղթահարէ այն մեծ փորձանքին, որին ենթարկված է այսօր, և թշնամուն վանելուց յետոյ նա նոր թարմացած ոյժերով, հզօր և ժողովրդի վստահութիւնը վայելող կառավարութեամբ աւելի ևս կը բարգաւաճէ։

Եւ Թագաւոր Կայսրը չէ բաւականանում այդ խոշոր պատմական ակտով։ Նա կատարում է մի երկրորդ նոյնպէս խոշոր ակտ, նշանակելով Կովկասի փոխարքայ և Կովկասեան քաղաքի բանակի գլխաւոր հրամանատար այն անձին, որ Իր փոխանորդն է եղել մինչև այժմ բանակի գերագոյն հրամանատարութեան մէջ, որ ղեկավարել է ռուսական ամբողջ զինուորական զօրութիւնը, ձեռք բերելով թէ զօրքի և թէ ժողովրդի սէրը, համակրութիւնը և վստահութիւնը։ Այդ ակտով Թագաւոր Կայսրը շեշտում է Կովկասեան կամ հարաւային ռազմաբեմի կարևորութիւնը և վերջ է դնում այն տարտամ վիճակին, որի մէջ գտնվում էր այդ ռազմաբեմը, երբ արդի փոխարքայ և Կովկասեան զօրքերի գլխաւոր հրամանատար կոմս Վօրոնցով-Դաշկովի հիւանդութեան պատճառով, այդ ռազմաբեմը զրկված է գլխաւոր հրամանատարի անմիջական ղեկավարութիւնից։

Եւ նոր փոխարքայ ու Կովկասեան զօրքերի նոր գլխաւոր հրամանատար Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչի գործերի գլուխ անցնելը պէտք է նոր յոյսերով և ոգևորութեամբ լցնէ սրտերը, մանաւանդ նոր յոյս պէտք է ներշնչէ հայերիս, որ, շնորհիւ քաջ, հմուտ և փորձված ղեկավարի, Թիւրքաց Հայաստանի ազատութեան գործը կիրականանայ և մեր թշնամի Թիւրքիան, որ այժմ դաշնել է հայ ժողովրդի դահիճը, իր արժանաւոր պատիժը և հատուցումը կը կրէ։

Ողջունում ենք նոր փոխարքայի գալուստը և հրամանատարութիւնը։

Հ. Առաքելեան

ԿՈՎԿԱՍԻ ՆՈՐ ՓՈԽԱՐՔԱՆ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԶՕՐՔԵՐԻ ՆՈՐ ԳԼԽԱՒՈՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Կայսերական հրովարտակով, տրված ամսիս 26 ին, Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչ, որ ռուսական զօրքերի գերագոյն հրամանատարն էր մինչև այժմ, նշանակվել է Կովկասի փոխարքայ և Կովկասեան զօրքի գլխաւոր հրամանատար, ի տեղի կոմս Վօրոնցով-Դաշկովի, որ վարում էր այդ պաշտօնը 1905 թ-ից ի վեր։

Նորին Կայսերական Բարձրութիւն Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչը նշանակվեց ռուսական զօրքերի գերագոյն հրամանատար անցեալ տարի, այն է 1914 թ. յուլիսի 20-ին կառավարիչ սենատին տրված հետևեալ հրովարտակով, անմիջապէս, երբ Գերմանիան պատերազմ հրատարակեց Ռուսաստանին։

«Հնարաւոր չը գտնելով համապատասխան ընդունակութիւն ունեցող պատճառներով կանգնել այժմ իսկ ի գլուխ մեր ցամաքային և ծովային զօրութիւնների, որոնք սահմանված են պատերազմական գործողութիւնների համար, Մենք բարւոք նկատեցինք ամենաողջամտաբար հրամայել մեր գեներալ-ադիւտանտ Պետերբուրգի զօրքերի գլխաւոր հրամանատար Նորին Կայսերական Բարձրութիւն Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչին՝ լինել Գերագոյն Հրամանատար»։

Անկեղծ համակրութեամբ ողջունելով այս բարձր նշանակումը, որովհետև յանձին Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչի, Կովկասը ձեռք է բերում կայսերական տոհմի մի նշանաւոր անդամի և մի ժողովրդական, իր աղնըսութեամբ, շիտակութեամբ, խիստ կարգապահութեամբ յայտնի մի անձի՝ իբրև փոխարքայ, մենք տալիս ենք առ այժմ մի քանի համառօտ կենսագրական տեղեկութիւններ նրա մասին։

Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչը, աւագ որդի Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայեվիչ Աւագի (3-րդ որդի Կայսր Նիկոլայ I-ի), ծնվել է 1856 թ. նոյեմբերի 6-ին։ Ուրեմն նա այժմ 59 տարեկան է։ Նա աւարտել է իր ուսումը ընդհանուր շտաբի Նիկոլայեվեան ակադեմիայում և ուսումն աւարտելուց յետոյ նշանակվել է ընդհանուր շտաբի անդամ և ֆլիգել-ադիւտանտ։ Հօր կենդանութեան ժամանակ նա կոչվում էր Նիկոլայ Նիկոլայեվիչ Կրտսեր։ Նա մասնակցել է 1877—78 թ. ռուս-թիւրքական պատերազմին, արժանացել է ս. Գէորգի շքանշանի 4-րդ աստիճանին։ Դունայ գետը անցնելու համար և ոսկի թուր է ստացել քաջութեան՝ Բալկաններն անցնելուն համար։ Ապա հետզհետէ վարել է զանազան կարևոր զինուորական պաշտօններ և 1894 թ. նշանակվել է գեներալ-ադիւտանտ Նորին Կայսերական Մեծութեան մօտ, իսկ 1895 թ. հեծելազօրքի գեներալ-ինսպեկտոր։ Նա ընտրված է պատուաւոր անդամ Նիկոլայեվեան ինժեներային ակադեմիայի և պատուաւոր դախագահ շատ ընկերութիւնների, իսկ անցեալ տարի ընտրվեց պատուաւոր անդամ Մոսկվայի և Պետրոգրադի համալսարանների։

Զօրքերի Գերագոյն Հրամանատար նշանակվելուց առաջ՝ Մեծ Իշխանը Պետրոգրադի զինուորական շրջանի և գվարդիայի գլխաւոր հրամանատարն էր։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՐԵՍԿՐԻՊՏ ՅԱՆՈՒՆ ԳԵՆ.-ԱԴ. ԿՈՄՍ ՎՕՐՕՆՑՈՎ-ԴԱՇԿՈՎԻ

(Պետ. Հեռ. Գործ.)

Պետրոգրադ, 26 օգոստոսի

Կոմս Իլարիոն Իվանովիչ.

1905 թ-ին, անհրաժեշտ գտնելով վերականգնել փոխարքայութիւնը Կովկասում, ես բարւոք համարեցի նշանակել ձեզ Իմ փոխարքան։

Այն հանգամանքը, որ դուք ծանօթ էք երկրին, ինչպէս նաև ձեր բազմամեայ բազմակողմանի պետական գործունէութիւնն ինձ հաստատ հաւատ էին ներշնչում, որ երկիրը խաղաղեցնելու, նրա մէջ խաղաղութիւն սահմանելու և բարեկեցութիւնն ու կարգ ու կանոնը հաստատուն հիմքերի վրա դնելու ձեր առաջիկայ ենդիրները կը գործադրվեն լիակատար աջողութեամբ։ Ձեր պաշտօնավարութեանը հետևող տարիները արդարացրին ձեր վրա դրված յոյսերը, որ վերադրում եմ ամբողջվին այն անսպառ եռանդին, որով դուք նուիրում էիք ձեր բոլոր ընդունակութիւնները և ոյժերը այլացեղ ծայրերկիրը մեր հայրենիքի մնացած մասերի հետ սերտ կապակցելու համար։

Զինուորական գործի ձեր ծանօթութիւնը ձեզ հնարաւորութիւն տուեց կովկասեան զինուորական շրջանի զօրքերին հրամանատարելու ժամանակ ներշնչել պանծալի զօրքերին իրանց վաղեմի տարդիցիաները, և կովկասեան քաջամարտիկ զօրագնդերը, արի ոգով, այժմ, ինչպէս և հնում, կատարում են անդաւաճան աջողութեամբ իրանց ծանր գործը։

Երբ անցեալ տարի ես այցելեցի Կովկասը, ստացայ ամենագեղեցիկ ընդունելութիւն կովկասեան զօրքերից։ Նրանց հերոսական սխրագործութիւնները, որ երևան եկան առանձին ոյժով անցեալ տարվայ դեկտեմբերին տեղի ունեցած վճռական կռիւներում, ինչպէս նաև այս տարվայ յուլիսին, ինձ դրդեցին շնորհել ձեզ ս. Գէորգի Զօրավարի 3-րդ աստիճանի շքանշան։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

(Տես. հետ. էջում.)

26 օգոստոս

ԱՄԱՍԻԱ, — Տիրապետող ռազմական դրության հետևանքով Ամասիայի Առաքելական Կոմիտեն ստիպված է եղել դադարեցնել իր գործունեությունը։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

(Տես. հետ. էջում.)

26 օգոստոս

ԱՄԱՍԻԱ, — Ամասիայի Առաքելական Կոմիտեն դադարեցրեց գործունեությունը։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

(Տես. հետ. էջում.)

26 օգոստոս

ԱՄԱՍԻԱ, — Տիրապետող ռազմական դրության հետևանքով

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԼՈՆԴՈՆ.—Գերմանական տեսակետից Բրեստ-Լիտովսկի դաշնագիրը դիտվում է որպես Ռուսաստանի ամբողջական հանձնում Գերմանիային։ Գերմանիան ոչնչացրեց Ռուսաստանի ազգային անկախությունը։ Ռուսաստանը դարձավ գերմանական գաղութ։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի հարուստ հանքերը, ինչպես նաև Ռուսաստանի ամբողջ հացը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի բամբասակը, նավթը, մանգանը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ գանձերը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ բանվորական ուժը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ զինվորական ուժը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ ֆինանսական ուժը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ տնտեսությունը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ ապագան։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ անցյալը։ Գերմանիան ստանում է Ռուսաստանի ամբողջ ներկան

իրանց ամբողջ լրագրի նիւթը ոչ ուշ երեկոյեան ժամը 11½-ից, որի պատճառով այդ ժամանակից ուշ ստացվող բոլոր հեռագիրները կորչում էին լրագիրների համար։

Վերջում Սավէնկոն բերում է բազմաթիւ օրինակներ, թէ ինչ է արգելել կիէվի գրաքննիչը։ Ի միջի այլոց արգելվեց արտատպել «Арм.Вѣстникъ»-ից «Հակառակորդը գրաւում է լերան ատոին լանջերը» դարձուածքը, օրոյվհետև այդ կարող էր տրիթ տալ կարծելու, թէ մենք զիջում ենք։ Արգելվեց տպել հակազդային դիմակապը պատասող կոմիտէի մասին, որպէսզի գերմանացիք չխմանային, որ մենք պատրաստվում ենք կռիւ մղել գազերի դէմ, նաև թիւրքական «Մէջլիսիէ» յածանաւի կորստեան մասին։ Չէր կարելի զետեղել Գերագոյն Զօրահրամանատարի լուսանկարը, արգելված էր գրել Նեկրասովի՝ կազէտների կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտէից հեռանալու մասին, որպէսզի այդ ցոյց չը տար, թէ սկսվել է պառակտում, իսկ պառակտումները, առ հասարակ, պատերազմի ժամանակ չը պէտք է լինեն։ Մի ֆելիէտոնի վրա զինուորական գրաքննիչը գրել էր 2—թանշան։ Կրճատվում էին Դումայում արտասանված ճառերը։ Պատուիրված էր թոյլ տասանված ճառերը։ Պատուիրված էր թոյլ չը տալ ձախակողմեան պատգամաւորների ճառերը։

Մամուլը,—ուարտում է հեռագրը,—պահպանում էր ըստ չափու հնարաւորութեան երկրի և զօրքի օգին, իսկ իշխանութիւնը խեղդում էր մամուլին, որով նուազեցնում էր երկրի օգին։ Հասարակութիւնը թերի տեղեկութիւններ ունէր հայրենիքին սպառնացող վտանգի մասին այն պատճառով, որ մամուլին թոյլ չէին տալիս պատերազմը դարձնել համաժողովրդական (ծափահարութիւն)։

Սկսելիվը, քննադատելով օրինագիծը, գտնում է, որ մամուլի վրա գործադրվող ճնշումը ունենալու է ոչ թէ կոմիքական, ինչպէս մտանանշեց Սավէնկոն, այլ ազգային բնոյթ։ Հեռագրի կարծիքով՝ իշխանութիւնը, ծածկելով զինուորական գրաքննութեան տակ, անխնայ պայքար է մղում ռուս հասարակութեան դէմ, և պետական շահերը չեն բնաւ, այլ անրապետելու և իշխելու շահերն են դեկավար նրան։ Սոց. դեմոկրատները մերժում են օրինագիծը։

Մարկով 2-րդ ասում է, որ աշակողմեանները ամեն կերպ պաշտպանելու են զինուորական գրաքննութեան օրէնքը։ Հեռագրը յարձակվում է ռուսերէն լեզուով հրատարակվող հրէական մամուլի վրա։

Գոչնէվը ասում է, որ մամուլը պէտք է ազատ լինի ամեն տեսակ սահմանափակումներից, որովհետև ոչ օրէնքի օյժով, այլ վարչական կարգադրութիւնների կարգով։ Հեռագրը առաջարկում է ընդունել լրացում այն իմաստով, որ նորին գործերի մինիստրը, գեներալ-նահանգապետները, նահանգապետները և քաղաքապետերն իրաւունք չունեն պարտադիր որոշումներ հրատարակել կամ վարչական տուգանքներ ու պատիժներ սահմանել մամուլին վերաբերեալ գործերի առիթով (ծափահարութիւն)։

Միլիւկովը մատնանշում է, որ թշնամուդէմ յաղթութիւն ձեռք բերելու համար հարկաւոր է՝ զօրքին նիւթեղէն հայթայթելուց և տեխնիկական պատրաստութիւնից բացի՝ նաև կազմակերպել երկրի օգին, հարկաւոր է ձուլել բոլոր զգացմունքները մի կաղապարի մէջ և ուղղել այն ընդհանուր ազգային նպատակի։ Մեզանում մամուլը մինչև օրս չը կարողացաւ մատակցել հասարակական տրամադրութիւն կերտելու ու կազմակերպելու մէջ և դրա պատասխանատուութիւնն որոշ չափով ընկնում է զինուորական գրաքննութեան վրա։ Թէև ուրիշ պետութիւններում ևս ի չարն են գործ դնում զինուորական գրաքննութիւնը, բայց մեզ մօտ նա ընդունում է առանձնակի բնոյթ։ Զինուորական գրաքննութիւնից օգվեցին իբրև քաղաքական կրկէսից և վերականգնեցին նախական գրաքննութիւնը։ Շարունակում են կեղծել հասարակական կարծիքը, մամուլի օգնութեամբ շարունակում է գոյութիւն ունենալ ստորաքարշ ֆօնդը։ Մարկով 2-րդը կանոնաւորապէս ստանում է 2000 բուբլի ամսական «Земщина»-ի և «Голосъ Руси»-ի համար (բողոքներ աջից), մի շարք գաւառական թերթեր վաղուց ստանում են ամսական նպաստ ներքին գործերի մինիստրութիւնից։

Մարկովը տեղից. «Իսկ օրքան էք դուք ստանում Ֆինլանդիայից»։

Միլիւկովը շարունակելով ասում է, որ հասարակական վստահութիւնը վայելող լրագիրները սիստեմատիքաբար ճնշվում են և չեն տարածվում. լրագիր չը կայ գիւղի համար, և ժողովրդական մասսաները բոլորովին տեղեակ չեն տեղի ունեցող դէպքերի մասին։ Գաւառական մամուլը հազիւ է քարշ տալիս իր գոյութիւնը վարչական իշխանութեան ծանր լծի տակ։ Իր ժամանակին Դումայում ասվեց, որ ժողովրդական օյժերի կազմակերպութեան համար հարկաւոր է այնպիսի քաղաքականութիւն, որպիսին չէ կաշկանդում ժողովրդական ձեռներէցութեան կենդանի օյժերը, այլ հարկաւոր է ներքին խաղաղութիւն։ Անցաւ մի ամիս, իսկ մեզ մօտ ոչինչ արված չէ, որպէսզի կարելի լինի պատասխանել յուզիչ հարցերին։ Սակայն լռութիւնը կեանքի ներկայ տեմպի ժամանակ աւելի պերճախօս է ամեն տեսակ յայտարարութիւններից։ Իշխանութեան փոխարէն պատասխանեց երկիրը Մոսկվայի և այլ քաղաքային դումաների որոշումների ձևով։ Պատասխանների միտքը մէկ է. իշխանութիւնը պէտք է փոխարինվի ժողովրդի վստահութիւնը վայելող իշխանութեամբ։ Այդօրինակ իշխանութեան ժամանակ ռուս ժողովուրդը ընդունակ է պատերազմը հասցնել մինչև իր վախճանին (ծափահարութիւն կենտրոնում և ձախակողմում)։

Ապա Միլիւկովը մատնանշում է, որ վինուորական գրաքննութիւնը խաղում էր ոչ միայն քաղաքական, այլ և կուսակցական դեր, այսինքն ազգային հարցերում, մասնաւորապէս հրէական հարցում։ Այժմ դումայի գոյութեամբ ասես ստեղծվում է մամուլի համեմատական ազատութիւն։ Այդ հարկադրում է գնահատել, թէ որ աստիճանի ռուս հասարակութիւնը պարտական է Դումայի գոյութեան այդ հասարակ փաստին։ Լայն հասարակութիւնը, որ դատում է Դումայի մասին զանազան նիստերից, տեղեակ չէ մատնաժողովների աշխատանքների մասին, մանաւանդ զինուորա-ծովային մատնաժողովի, որ կատարում է անագին ծրագիր և արդէն ունեցել է անկասկած ազդեցութիւն զինուորական վարչութեան մէջ տիրող կարգերի վրա։ Անյայտ է մնում պարլամենտական խմբակների ներքին աշխատանքը, որ մոռացնել տայ կուսակցական վէճերը և ստեղծէ առաջադէմ բլոկ։ Աշակողմեանների դժգոհութիւնը հասկանալի է. նրանք դիմում են դեմագոգիական ձևերի, ասես չանում են վերականգնել սև կարմիր բլոկը, որի գնով 10 տարի առաջ ձեռք բերվեցին ներկայ ազատութիւնները։ Այժմ այդ չի կրկնվի, սև բլոկի կամքը դէպի ձախ թեքելու նրա չանքի միջև կանգնած է կենտրոնական միացումը (ծափահարութիւն)։ Նա կը հանէ Ռուսաստանին դժուարին րոպէից, որպիսին մենք ապրում ենք, և կը լուծէ իշխանութեան հարցը, բայց պայմանով, որ Դուման կապրէ։ Ազգաբնակութիւնը յուզված վերաբերմունք է ցոյց տալիս դէպի Դումայի արձակելու մեն մի լուր։ այդ մասին վկայում են ամեն կողմից, գիւղացիներից, բանւորներից, զօրքից, նորակոչներից ստացված նամակները։

Երկրի այդպիսի տրամադրութեան ժամանակ Դումայի արձակելը կը լինի քաղաքական խելառութիւն։ Թող Դումայի շարունակէ աշխատել հանդիստ ու ազատ (ծափ. կենտրոնում և ձախակողմում)։

Մարկով 2-րդ անձնական հարցով յայտնում է, որ նա ոչինչ չէ ստանում «Земщина»-ի համար կառավարութիւնից, իսկ «Земщина»-ն ստանում է նպաստներ իր համախոհներից։

Օրինագծի քննութիւնը յետաձգվում է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԻՖԼԻՍ

◆ Ինչպէս գիտենք, Հայոց Դրամատիկ. Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը օգոստ. 1-ին կայացած իր նիստում ընտրեց պ. Յովհ. Մանթաշեանին ընկերութեան պատուաւոր անդամ։ Ժողովի նախագահ Հ. Առաքելեան հեռագրով յայտնած լինելով Պարիզ պ. Յ. Մանթաշեանին այս ընտրութիւնը, վերջինս ուղարկել է նրան հեռաւոր հեռագիրը. «Հայոց Դրամ. Ընկեր. ընդհանուր ժողովի նախագահ Հ. Առաքելեանին։ Դիմում եմ ձեզ և խնդրում փոխանցել Հայոց Դրամ. Ընկերութեան իմ որտագին շնորհակալութիւնները այն պատուի համար, որ նա արել է ինձ։

◆ Թոյլատրված է էքստերններին թողնել, որ աւարտական քննութիւն տան աղայոց և աղջկանց բոլոր դպրոցներում, միջին թէ տարրական, որոնք գտնվում են Կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձութեան իրաւասութեան ներքոյ։

◆ Կովկասի բուժիչ վայրերին զարկ տալու համար, նահանգապետի թոյլատրութեամբ, մօտ ժամանակներս Թիֆլիսում հրատարակվելու է մի շաբաթաթերթ ռուսերէն լեզուով «Цѣлебный Кавказъ» անուանով։ Թերթը խմբագրելու է Ի. Ֆ. Սմիռնով։

◆ Օգոստոսի 25-ին Թիֆլիսում ստացվեց 21 վագոն ալիւր, 1 վագոն գլուխ շաքար։

◆ Քաղ. վարչութիւնը այն անատէրերին, որոնց մնացել մնում էր զօրք զօրահաւաքի օրից, մինչև այժմ տուել է 108,049 բուբլի 56 կոպէկ. մնում է բաժանելու ևս 33,129 բուբլի 86 կոպէկ։

◆ Թիֆլիսի նահանգական վիճակագրական բիւրօն մի գրութեամբ դիմել է նահանգի գաւառապետներին, խնդրելով տեղեկութիւններ հաղորդել իրան, թէ ինչ դրութեան մէջ է գտնվում գաւառների հացի բերքը։

◆ Իր ազգական Գուրգէն Նազարեանի ծննդեան տարեդարձի առիթով Տ. Նազարեանը նրան նուէր ուղարկելու փոխարէն փախստական տղամարդկանց հիւրասիրելու է պաղիրասով, իսկ կանանց կօնֆետով։

◆ Քաղաքային վարկային ընկերութեան լիազօրների ընդարձակումը կը կայանայ նոյեմբ. 1-ին, 8-ին և 15-ին։

◆ Կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձու Բուլգաքովը մեկնեց Գորու գաւառի Ջաւա գիւղը ներկայ լինելու այնտեղ կառուցվող դպրոցի հիմնարկէքին։

◆ Ստացանք Ալէքսանդր Ն. Միլեանից՝ Սարգիս (Միշա) Ա. Միլեանի դագաղի վրա պսակ դնելու փոխարէն՝ 30 բուբլի յօգուտ հայ փախստականների։

ՈՒՐՍԱՍՏԱՆ

◆ Շատ քաղաքներ միանում են Մոսկվայի կայացրած բանաձևին, թէ անհրաժեշտ է իշխանութեան գլուխ կարգել ժողովրդի կատարեալ վստահութիւնը վայելող անձանց։

◆ Մոսկվայի եկեղեցիներից մէկում Բոգոհավլենսկի քահանան պատարագի ժամանակ խելագարվելով աղաղակել է. «Վերջացրէք, անիշխանական Վիլհելմը մօտենում է. գլուխներդ ազատեցէք»։

◆ Կիէվի առևտրական ինստիտուտը փոխադրվում է Սարատով։

◆ Աշակողմեանները տենդային գործունէութեան մէջ են։ Նրանք մշակում են քաղաքական ծրագիր իբրև ներհակ առաջադէմ բլոկի մշակած ծրագրին։ Եթէ համաձայնութիւն չը կայանայ, երկու բլոկները հանդէս են գալու իրար դէմ ակտիվ կերպով։ Պետական Խորհրդի աշակողմեանները այնքան էլ համամիտ չեն Դումայի աշակողմեանների հետ, որոնք պահանջում են ծայրայեղ միջոցներ առաջադէմ բլոկին ասպալելու համար։

◆ Մայրաքաղաքում շարունակում է խօսվել Պետական Դուման արձակելու մասին։ Դումայի արձակման հետ միասին սպասվում են մի քանի փոփոխութիւններ կաբինէտի կազմի մէջ ամենքի համոզմունքն է, որ գեներալ Պոլիվանովը կը նշանակվի պրեմիէր։ Ոմանք կարծում են, որ Դուման կարձակվի նրանից յետոյ, երբ արդէն կը լինի վերակազմված կաբինէտ։

◆ Արդարադատութեան մինիստր Խվոստովը, ինչպէս հաղորդում է «День»-ը, վճռել է դիւրացնել հրէայ փաստաբանների օգնականների պաշտօնավարութիւնը և այդ հարցի քննութեան համար օրոշել է գումարել արդարադատութեան մինիստրութեանը կից միջվարչական խորհրդակցութիւն։

◆ Ինչպէս գրում է «Р. В.»-ն, գերագոյն քննիչ մատնաժողովը զինուորական նախկին մինիստր Սուխոմլինովի գործունէութեան հարցի քննութեան ժամանակ 4 ձայնով ընդդէմ 3-ի բաւական է գտել իր ձեռքի տակ եղած նիւթերը նրա համար, որպէսզի կարելի լինի հարց յարուցանել այդ գործը յանձնելու Պետական Խորհրդի առաջին դեպարտամենտին ընթացք տալու համար։ Բայց որովհետև յիշեալ որոշումը միաձայն չէր, մատնաժողովը յանգեց այլ որոշման, սկսել քննել զինուորական նախկին մինիստրի գործունէութիւնը, յանձնարարելով այդ քննութեան ղեկավարութիւնը սենատոր Պոստնիկովին պայմանով, որպէսզի նրա իշխանութեան տակ նշանակվեն արդարադատութեան մինիստրութեան պաշտօնեաներ։ Այդ որոշմանը համաձայնեց արդարադատութեան մինիստրը։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎՐԱՑ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻ

◆ «Սաք.» լրագրի ասելով, Թէլաւի փոխատու խնայող. ընկ. վարչութեան նախագահ Դ. Լուկաշվիլին ճանապարհվել է Ռուսաստան՝ Սղնախի, Թէլաւի, Կարդանախի, Գուրջաանիի, Մինանդալիի և այլ հասարակութիւնների համար ալիւր գնելու։ Այդ նպատակի համար Լուկաշվիլիի տրամադրութեան տակ դնվում է 160,000 ր., որից 60,000 վերցված է վերը յիշված խնայողական ընկերութիւնից, իսկ 100,000-ը Մոսկվայի ժողովրդական բանկից։

◆ «Գանաթլէբա» (լուսաւորութիւն) նոր ընկերութիւնը այս տարի Քութայիսում բանում է իգական միջնակարգ դպրոց։

◆ Վրաց Գիւղատնտ. և Բարեգործ. Ընկ. անդամների միացած ժողովը քննութեան առնելով Մէգրելիայում սովի ենթարկված ազգաբնակութեան խնդիրը, որոշ պահանջվում է գիւղատնտեսական օգնութիւն, որոշել է ամեն միջոց ձեռք առնել սովից տուժող վրաց գիւղացիութեանը օգնութեան գալ թէ ալիւր և թէ սերմացու մատակարարելով։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Печатать дозволено военной цензурой.

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
(Թիֆլիսի ժամերով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ Է՝

№ 3 դէպի Բաթում 1 ժ. 45 ր. ցերեկ.
№ 4 » Բաքու 7 ժ. 3 ր. երեկ.
№ 6 (արագ) » 12 ժ. 8 ր. ցերեկ.
№ 9 » Բաթում 8 ժ. 53 ր. երեկ.
» Ջուլֆա 8 ժ. 53 ր. երեկ.
» Բօրժոմ 3 ժ. 20 ր. ցերեկ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄ Է ԹԻՖԼԻՍ՝

№ 3 Բաքուից — 12 ժ. 54 ր. ցերեկ.
№ 4 Բաթումից — 5 ժ. 55 ր. երեկ.
№ 5 Բաքուից (արագ) 7 ժ. 41 ր. երեկ
№ 10 Բաթումից — 9 ժ. 51 ր. առաւ.
Ջուլֆայից — 8 ժ. 11 ր. առաւ.
Բօրժոմից — 7 ժ. 5 ր. առաւ.

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ

նախկին օրդինատոր Պետերբուրգի սիֆիլ.-վեներ. կլինիկայի։ Ընդունում է հիւանդներին յատկապէս մկանային, վեներ., սիֆիլիսային հիւանդութեան. առաւ. ժամը 10—11 և երեկ. ժ. 6—8. Սեմեոնովսկայա փող., № 18 (Զօրանոցի արձանի մօտ)։ Թժշկի բնակարան. Սեմեոնովսկայա, № 16.

(չ. ու. կ.) 1018. 100—75

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

„ՄՇԱԿԻ“ ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ
ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
Յօգուտ «Մշակի» ֆօնդի
հետևեալ գրքերը.

1) «ՄՇԱԿ» ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԸ գ. 1 ր.
2) ՀԱՄԱԼԻ ՄԱՍԼԱՀԱԹԻՐԸ » — 30 կ.
3) ԿԱՑԷՆԻ ՃԱՆԿԵՐՈՒՄ, դրամա 5 գ. Աւ. Առաքելեանի » — 50 կ.
4) ԲԱՌԱՄՆԱՄԵԱԿ «ՄՇԱԿԻ» («Մշակի» յօբելեանի առիթով «Տարազի» հրատարակած ալմանախ) 1 ր.
5) ԳՐ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, հատոր I 1 ր.

Վերոյիշեալ հրատարակութիւններից մի-մի օրինակ պահանջողները ճանապարհածախս չեն վճարում։ 2. 0—6

ԱՌԵՒՏՐԻ ԵՒ ԱՐԴԻՒՆԱՐ. ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԳՏՆՎՈՂ
ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
ՀԻՄՆ. Տ. Մ. ՓԻԼՈՅԵԱՆԻ
(Երկու սեռի համար)
Թիֆլիս, Միքայէլեան պրոսպ., № 24.
Խնդիրների ընդունելութիւնը ամեն օր 10—12 ժ. առ., ժ. 5—7 երեկ.։
Դասընթացները կը սկսվեն սեպտեմբերի 21-ից։
Տեղեկութիւններ տրվում և ուղարկվում են ձրի։
589. 0—1
(չ. ու. շ.)

ԱՐՇԱԿ ՁԻԼԻՆԿԱՐԵԱՆԻ, ՏԻԳՐԱՆ ՌԱՇՄԱՃԵԱՆԻ և ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ
կողմից
ԴԱՍԸՆԿԵՐ

Առաջին տարի այբբենարան-ընթերցարան	վեցերորդ տիպ	40 կ.
Երկրորդ տարի	վեցերորդ տիպ անփոփոխ	50 կ.
Երրորդ տարի	հինգերորդ տիպ ամփոփոխ	60 կ.
Չորրորդ տարի		70 կ.

Այբբենարանն ամբողջովին ձեռագիր. բոլոր տարիներում կան արտագրութեան համար ձեռագիր օրինակներ և գրուցատրական, շարադրական ու պարզ գծերով նկարչական պատկերներ։

Դասընկերն Օդեսայի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձական խորհրդի կողմից թոյլատրված է որպէս դասագիրք։

Ցանկացողները դիմեն Թիֆլիս—«Գիր» գրավաճառանոցին, Երևան՝ «Արարատ» և Յովհաննիսեան գրախանութներին, կամ ղրկեն Երևան՝ Թեմական դպրոց։

Դումարով առնողներին կը լինի զեղչ։ (ու. շ.) 578. 8—1.

Շուտով լոյս կը տեսնի
Ներսիսեան Դպրոցի հրատարակութեամբ
Մ. ԱԲԵՂԵԱՆԻ
ԳՐԱԲԱՐԻ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

Թեմական դպրոցների նոր ծրագրով, բնագրով, քերականութեամբ և բառացուցակներով։
Վաճառվում են նոյն հեղինակի

1. Տարրական քերականութիւն, Գինն է 35 կ.
2. Աշխարհաբարի քերականութիւն, » 75 կ.
3. Աշխարհաբարի շարահիւսութիւն, մասրամասն և ընդարձակ սիստեմատիս. » 1 ր. 50 կ.
4. Դայլի պատահարներ, ուղղագրական յօդուածներ, թելադրութեան համար պատրաստված, » 15 կ.
5. Գրագէտ I, II, III տարիներ, ուղղագրական ձեռագիր յօդուածներ (Ա. Աբեղեանի և Մ. Մատէոսեանի հետ)։

Պահեստը Թիֆլիս «Գիր» գրախանութում։ Դիմել՝ բոլոր գրավաճառներին։
(կ. հ.) 591. 3—1

ԱՌԵՒՏՐԻ ԵՒ ԱՐԴԻՒՆԱՐԵՐ. ՄԻՆԻՍՏՐ. ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔՈՅ ԳՏՆՎՈՂ
ՀԱՇԻՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
Ն. Ռ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ
(Գոյութիւն ունի 1895 թ.-ից)
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Դասընթացքը 4 ամսեայ՝ ամենօրեայ պարապմունքներով։
Խնդիրների ընդունելութիւնը օգոստոսի 25-ից։ Պարապմունքների սկիզբը սեպտեմբերի 15-ից։ Ծրագիրը և կանոնները ուղարկվում և տրվում են ձրիաբար՝ կուրսերի դիւանատունը—Թիֆլիս, Նիկոլայէվսկայա փողոց, № 22. Տել. № 7—44.
487. 0—11
(հ. ու. կ.)

ՌԷԱԼԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
Կ. Կ. ՄԱԶԻՆԳԻ, Մոսկվայում
Знаменка, Малый Знаменскій пер. — (Գոյութիւն ունի 1877 թ.-ից)։
Օգտվում է պետական ռեալական դպրոցների բոլոր իրաւունքներով։ Ընդունելութիւն բոլոր դասարաններում։ Քննութիւնների սկիզբը օգոստոսի 10-ից, իսկ պարապմունքները՝ օգոստոսի 17-ից։
(ու.) 542. 3—3

Վաճառվում են
Իրաշրջանների վերածված թուրանական խնդիրների
հետևեալ ժողովածուները

1) Ա. և Բ. տարիների դասընթացք, 3-րդ տպ. վերամշակված 30 կ.
2) Գ. տարվայ դասընթացք նաև աւելի բարդ խնդիրների նոր, առանձին խմբակցութիւններով լրացած, բարեփոխված, 3-դ տպ. 35 կ.
3) Դ. տարվայ դասընթացք 35 կ.

Պահեստը «Գ ի Բ» գրախանութում։ Ֆ. Տէր-Միքայէլեան
(օ. մ.) 574. 4—3

ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ
ԳՐԻԳՈՐԻՍ Ա.-ՔԱՀ. ԵՐԶՆԿԵԱՆՑԻ

«Թուրանական խնդիրներ», ըստ Գոլդենբէրգի, 9 տիպ, I և II տարի 30 կ.
» » » 5 III և IV » 35 կ.
«Տարրական ընդհանուր աշխարհագրութիւն». 60 կ.
«Ռատմն Աստուածպաշտութեան», պատկերազարդ, Բ. տիպ. 50 կ.
«Քրիստոնէական բարոյագիտութիւն», Բ. տիպ. 50 կ.

(Գիմնազիաների և հոգևոր դպրոցների համար)։
«Պատմութիւն մանկավարժութեան» 1 ր.
Վաճառվում են բոլոր գրախանութներում։
Հեղինակից 10-ից աւելի գնողներին 30% զեղչ (II մուշ. գիմնազիա).
590. 4—3

Типографія Канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный.